הגדה
של
פסח

הַחֹדֶשׁ

הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים. רִאשׁוֹן
הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה
בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם
פֶּסַח לַה׳.

וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן
וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַה׳. לְדֹרֹתֵיכֶם
חֻקַּת עוֹלָם תְּחָגֻּהוּ.
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַמַּצּוֹת (רש״י: הַמִּצְוֹת)
כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת
צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם

הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם (דְּבָרִים כ״ז ט)

הָא לַחְמָא עַנְיָא
דִּי אֲכַלוּ
אֲבָהָתַנָא
בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם. כָּל
דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכֻל. כָּל
דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח.
עֲבָדִים הָיִינוּ עַתָּה בְּנֵי
חוֹרִין.

לֵיל פֶּסַח. כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמֵר הַלֵּל. כִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה אוֹצְרוֹת טְלָלִים נִפְתָּחִים.

טַל

תֵּן לִרְצוֹת אַרְצֶךָ
שִׁיתֵנוּ בְּרָכָה בְּדִיצֶךָ
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצֶךָ
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצֶךָ
בְּטָל

טַל

צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת
בְּטָל

טַל

וְשֹׂבַע מַלֵּא אֲסָמֵינוּ,
הֲכָנֵעַת נְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ
דּוֹר כְּעֶרְכְּךָ הַעֲמֵד שְׁמֵינוּ
גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ
בְּטָל

קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ:
כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר. הַגֶּשֶׁם חָלַף
הָלַךְ לוֹ. הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ, עֵת
הַזָּמִיר הִגִּיעַ, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ: הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ:

לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה
בַּכְּפָרִים נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים:
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן, פִּתַּח
הַסְּמָדַר, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים:

מַה יָּפִית הָאָבִיב
בַּשָּׂדֶה בָּאָחוּ,
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ.
צָהֳלַת חַיִּים סָבִיב -
מַה יָּפִית הָאָבִיב
מַה נָּעַמְתְּ הָאָבִיב.

מַה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה
הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה. שֶׁבְּכָל
הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת
הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר. שֶׁבְּכָל
הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים בֵּין יוֹשְׁבִין
וּבֵין מְסֻבִּין. הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ
מְסֻבִּין.

עֲבָדִים

הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ
ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה
וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ
הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ
מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה
בְּמִצְרָיִם. וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים
כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת
הַתּוֹרָה. מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרָיִם. וְכָל הַמַּרְבֶּה
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי
זֶה מְשֻׁבָּח:

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן־עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא
וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין
בִּבְנֵי־בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ
הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם
וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ
זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
שַׁחֲרִית:

רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא וְרַבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּן־חֲלַפְתָּא הָיוּ מְהַלְּכִין
בְּקְרִיצְתָּא (בְּטֶרֶם שַׁחַר) בְּבִקְעַת
אַרְבֵּאל וְרָאוּ אַיֶּלֶת־הַשַּׁחַר
שֶׁבָּקַע אוֹרָהּ לַעֲלוֹת. אָמַר
לוֹ רַבִּי חִיָּיא: בִּי רַבִּי, כָּךְ
הִיא גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל:
בִּתְחִילָה הִיא בָּאָה קִמְעָא
קִמְעָא וְאַחַר כָּךְ הִיא מְנַפֶּצֶת
וּבָאָה וְאַחַר כָּךְ הִיא פָּרָה
וְרָבָה וְאַחַר כָּךְ הִיא
מִשְׁתַּבַּחַת וְהוֹלֶכֶת:

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים.

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל-אֶחָיו וְכֹל
הַדּוֹר הַהוּא. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׁרְצוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד
וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם.

וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל
מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא
יָדַע אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ.
הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם
מִמֶּנּוּ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן-
יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה
מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן
הָאָרֶץ.

וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עַנֹּתוֹ
בְּסִבְלוֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת
לְפַרְעֹה אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס
וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה
וְכֵן יִפְרֹץ

וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן
יִפְרֹץ (שירה)

ומשה הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת-הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה: וַיֵּרָא מַלְאַךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת-אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסוּרָה-נָּא וְאֶרְאֶה אֶת-הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא-יִבְעַר הַסְּנֶה: וַיַּרְא ה' כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל תִּקְרַב הֲלוֹם שַׁל-נְעָלֶיךָ מֵעַל

רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא:

רָאֹה רָאִיתִי אֶת־עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־מַכְאֹבָיו:

וְעַתָּה לֵךְ בּוֹא מִצְרַיְמָה וּבָאתָ אֶל הַנַּעֲנִים וְהָאֻמְלָלִים וְאֶל כָּל הַנֶּאֱנָחִים וְהַנִּדְכָּאִים וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי עֲבָדִים הֵם וְהֵם לֹא יָבִינוּ, כִּי אֻמְלָלִים הֵם וְהֵם לֹא יֵדָעוּ, וְכִי גָדוֹל עָנְיָם וּגְדוֹלִים מַכְאוֹבֵיהֶם וְנוֹרָא לַחֲצָם וְהֵם לֹא יַאֲמִינוּ. וּפָקַחְתָּ עֵינֵיהֶם בְּחֹזֶק יָד עַל כָּל לַחֲצָם וְעַל כָּל עָנְיָם וְגָאַלְתָּ

אוֹתָם וְעַם רַב יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֶיךָ
מִקֶּרֶב אַחֶיךָ, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ
וַאֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ. וְעָשִׂיתָ מִן
הַתּוֹלָעִים - אָדָם וּמִן הָאָדָם
- עָם וּמֵעַפְרוֹת הַחוֹל - אֶרֶץ.

היום אַתֶּם יוֹצְאִים
בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ
הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם
לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם
וּמִשְּׂמֹאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם
וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס פַּרְעֹה
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל תּוֹךְ הַיָּם:

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה׳ וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר׃
אָשִׁירָה לַה׳ כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס
וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ
וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ
אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ ה׳ אִישׁ
מִלְחָמָה ה׳ שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה
וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו
טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף׃

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה...

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ
וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד
בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא
שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ
לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקָּבָּ״ה מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם׃

עֲבָדִים הָיִינוּ - עַתָּה בְּנֵי־חוֹרִין

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן
יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב
לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי
אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי
הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם:

יָם לְיַבָּשָׁה נֶהְפְּכוּ
[מְצוּלִים
שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים
דִּגְלֵי כֵן תָּרִים עַל הַנִּשְׁאָרִים
וּתְלַקֵּט פְּזוּרִים כִּמְלַקֵּט שִׁבֳּלִים.

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּךָ וְעַל־מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי־אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם: תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי ה':

אַתָּה מוֹצֵא שָׁלֹשׁ שִׂמְחוֹת כָּתוּב בְּחָג (סכות): „וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ" „וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ", „וְשָׂמַחְתָּ שִׁבְעַת יָמִים". אֲבָל בְּפֶסַח אֵין

אַתָּה מוֹצֵא שֶׁכָּתוּב בּוֹ אֲפִילוּ
שִׂמְחָה אֶחָת. לָמָּה? שֶׁבַּפֶּסַח
הַתְּבוּאָה נִדּוֹנֵית וְאֵין אָדָם
יוֹדֵעַ עוֹשָׂה הַשָּׁנָה תְּבוּאָה וְאִם
אֵינָהּ עוֹשָׂה.

דָּבָר אַחֵר: מִשּׁוּם „מַעֲשֵׂה יָדַי
טוֹבְעִים בַּיָּם וְאַתֶּם אוֹמְרִים
שִׁירָה״?

מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם
וְעֵינַי מְקוֹר דִּמְעָה
וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה
אֵת חַלְלֵי בַּת עַמִּי.

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע
נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
רָחֵל מְבַכָּה עַל־בָּנֶיהָ
מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל־בָּנֶיהָ
כִּי אֵינֶנּוּ.

יִזְכֹּר עַם יִשְׂרָאֵל אֶת
בָּנָיו וּבְנוֹתָיו
הַנֶּאֱמָנִים וְהָאַמִּיצִים, אַנְשֵׁי הָעֲ-
בוֹדָה וְהַשָּׁלוֹם, אֲשֶׁר הָלְכוּ
מֵאַחֲרֵי הַמַּחֲרֵשָׁה וַיְחָרְפוּ נַפְשָׁם
עַל כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל וְעַל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל.
יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרֵךְ בְּזַרְעוֹ
וְיֶאֱבַל עַל זִיו הָעֲלוּמִים

חֶמְדַּת הַגְּבוּרָה וּקְדֻשַּׁת הָרָצוֹן
וּמְסִירוּת הַנֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר נִסְפּוּ
בַּמַּעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.
נִזְכּוֹר כִּי בְּהִלָּכָם לַקְּרָב הִשְׁלִי-
כוּ אֶת נַפְשָׁם מִנֶּגֶד לְמַעֲנֵנוּ
וּלְמַעַן הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים,
שׁוֹחֲרֵי חַיִּים, נְטוּעֵי מוֹלֶדֶת
וּגְלוּמֵי עוֹז, מֵיטַב דָּמֵנוּ הַצָּעִיר,
בִּזְכוּתָם אָנוּ חַיִּים. עִם זִכְרָם
נִלָּחֵם, עִם מִפְעָלָם נִגְבַּר
וּנְנַצֵּחַ.

הָאָרֶץ תִשְׁקֹט.

עֵין שָׁמַיִם אוֹדֶמֶת
תְעַמְעֵם לְאִטָהּ
עַל גַבּוֹ לוֹת עֲשָׁנִים
- - אָז מִנֶגֶד יֵצְאוּ
נַעֲרָה וְנַעַר
וְאַט - אַט יִצְעֲדוּ הֵם אֶל מוּל
הָאֻמָה

לְבְשֵׁי חֹל וַחֲגוֹר, וְכִבְדֵי נַעֲלַיִם
בְּנָתִיב יַעֲלוּ הֵם
הָלוֹךְ וְהַחְרֵשׁ
לֹא הֶחֱלִיפוּ בְּגָדִם, לֹא מָחוּ עוֹתְבַיִם
אֶת עִקְבוֹת יוֹם הַפֶּרֶךְ וְלֵיל
קַו - הָאֵשׁ

עֲיֵפִים עַד בְּלִי קֵץ, נְזִירִים מִמַּרְגּוֹעַ
וְנוֹטְפִים טַלְלֵי נְעוּרִים עִבְרִיִּים -
דּוֹם הַשְּׁנַיִם יִגְּשׁוּ
וְעָמְדוּ לִבְלִי-נוֹעַ.
וְאֵין אוֹת אִם חַיִּים הֵם אוֹ
אִם יְרוּיִים

אָז תִּשְׁאַל הָאֻמָּה שְׁטוּפַת דֶּמַע וָקֶסֶם
וְאָמְרָה: מִי אַתֶּם? וְהַשְּׁנַיִם שׁוֹקְטִים
יַעֲנוּ לָהּ: אֲנַחְנוּ מַגַּשׁ הַכֶּסֶף
שֶׁעָלָיו לָךְ נִתְּנָה מְדִינַת
הַיְּהוּדִים

כָּךְ יֹאמְרוּ וְנָפְלוּ לְרַגְלָהּ עוֹטְפֵי-צֵל
וְהַשְּׁאָר יְסֻפַּר בְּתוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל.

מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה
כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ
וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב
וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ
וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם:

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי ה' גָּמַל עָלָיְכִי:
כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת
אֶת־עֵינִי מִן־דִּמְעָה אֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי:
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי
מְאֹד:

היתה עָלַי יַד־יְהוָה
וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה
וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי
עֲלֵיהֶם סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת
מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה
יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהוִֹה אַתָּה יָדָעְתָּ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי הִנָּבֵא עַל הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת
הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִֹה לָעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בָכֶם רוּחַ
וִחְיִיתֶם׃ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים
וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי

עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ
וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה:
וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל
כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ
עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ: וְרָאִיתִי
וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר
עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר
מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם:

וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ
הִנָּבֵא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל
־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי
בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ:

וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי וַתָּבוֹא
בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל
־רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד:
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת

הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
הִנֵּה אוֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ
וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ׃ לָכֵן
הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִֹה הִנֵּה אֲנִי פוֹתֵחַ אֶת
־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם
מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי
אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָֹה בְּפִתְחִי אֶת
קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי אֶתְכֶם
מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי׃ וְנָתַתִּי רוּחִי
בָכֶם וִחְיִיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם
עַל־אַדְמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָֹה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְאֻם־יְהוָֹה׃

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה:
רָם הוֹדַע כִּי לְךָ יוֹם אַף לְךָ
לַיְלָה:
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם
וְכָל הַלַּיְלָה:
תָּאִיר כְּאוֹר חֶשְׁכַּת
לַיְלָה:

קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר
פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה׳ יַשְּׁרוּ
בָּעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ: כָּל
גֶּיא יִנָּשֵׂא וְכָל־הַר וְגִבְעָה
יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר
וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה:

בליל זה

אור לט"ו בניסן תש"י, בשנה השנית לתקומת ישראל, היא השנה הל"ד לעלית ראשוני החלוצים לגליל העליון, בניג'מיט א'סובח, היא השנה הל"ב לקיום הקיבוץ באילת-השחר אשר, כאור שחר מפציע הבהיקה האילה הציבה את רגליה על אדמת המישור למרגלות הרי נפתלי ובקרניה תגדיר תלם ובפיה תנעים זמירות-עריגות לאפיק חלומה של האומה" (י. ווי"ל). ואנו מסובין כלנו אל שלחנותינו הערוכים, סבים וסבות, אבות ואמהות, חברים, בני הנוער וילדים, ולבנו יפעם גיל ורנה כי הגענו עד הלום.

בליל זה בשבת אחים גם יחד, מצוה עלינו לספר לחברים הצעירים, לאנשי הגרעינים ולמשפחות העולים מקרוב באו אלינו, כיבמתי מעט עלינו למקום הזה ונגדל ונהיה לישוב המונה 620 נפש והמצטרף למנין הרבבה השלישית של הקבוץ המאוחד ולרבוא השנית של התנועה הקבוצית כלה.

כי משנה ערך לחיינו בקי-
בוץ. לא רק כפועלים וכסוציאליסטים

אלא כיוצרים חיי חברה חדשה, כמֶקִ ימֵי קומונה בארץ וכחלוצי הקומונה בעולם כולו.

וְכִי מִשקנו למרות גילו עודנו צעיר הוא, פתוּחַ לִקְליטת אנשים ונוער. שואף לגדול, שפּור וְהַרחבה, צָמֵא לאפיקי מים וְכָמֵה לבְרכת האדמה

וְנוֹסֵף גם השנה נדבכים לבנינ- נו ונפתום את הפרוץ וההרוס מימי הקרבות בגליל.

וְנָקִם בתים למגורתנו, בָתי-מלט ובתי-עץ, שוֶדיים וישראליים. וניבן לול גדול בקרית-כנף ומספטמה.

וְנַרְחִיב את שטחי שדות המזרע ובריכות של דגים חפרנו - ענף חדש בן 9 ירחים ונפַתֵחַ את מכוני השאיבה והחשמל ורשת ההשקאה נפרשו במַלְּחָה.

ומוטורים מטרטרים וטרקטורים מטרקטרים ומכונות - - - הכל על גלגל וקיטור ינוע.

וּבָתֵינוּ הומים מתינוקות וילדים ומספרם 211 כֵן ירבו

וַיָולדוּ לנו השנה ונוספו לנו ממשיכים. ששה בנים ושש בנות הלא הֵם: שמואל, ישראל, דָוִד—

מרדכי, אהוד, איסר, נעמי, דבורה, אסתר, עֲדיה, יעל ושרה. ובזכותם של הנכדים הפכו חברים לסבים ולסבירת, חצי מנין (ירבו גם הֵם). אכן לא נותקה השלשלת. ארבעה דורות.

בְּלֵיל זֶה שֶׁכֻּלּוֹ סמל הדרור והיציאה מִשעבוד לגאולה, מצוה עלינו לספר על יציאת מצרים, שלא תמה עדַיִן ושוּמָה עלינו לזכור תָּמִיד את אשר עשה לנו עמלק וַאֲשֶׁר [illegible] עלול לעשות לנו.

בעוד עמנו היוֹשֵׁב בארץ הזאת, שוחר שלום, בנין ואחֲוַת עמים, מכין עצמו לישוב נשמות ולהפרחת ציה ומדבר - טורחים עמי „תרבות" להדליק תבערה בעולם מחדש ולהעלות את אנשי המדבר וקודם כל עלינו.

— „עד מתי? שואלים. עד מתי נהיה בסכנת התקפות חדשות? — עד שיִשבר כח האויב. עד שכוחו של ישראל בארצו ידון מֵראש לתבוסה כָּל התקפת אויב באשר הוא שם. עד שהנלהב ביותר והנועז ביותר במחנה האויב, בכל

מחנות האויבים באשר הם שם יָדֵנוּ:
אין אמצעי לעצור את כח ישראל
בארצו. אחרינו עבדות ונוון. לפנינו
קוממיות ועצמיות.

ובליל זה מסבין כולנו, זקנים,
בחורים, נשים וטף, בארצנו המשוחררת,
בגלילנו העליון הפשטי - עלינו לשבח,
לפאר, לרומם, להדר ולקלס את
מפעלנו הפועלי והקבוצי וחגג
נחוג בו - בתקוה לוהטת שעתידנו
ישתזר וישתלב בעתיד אנושות
המורדת בכבלי עבדות ויוצרת
עולם חדש.

הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ־שָׁם
וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב
וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל־אַדְמָתָם:
וְעָשִׂיתִי אוֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.

כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּן
וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן
הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם
רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף:

גָּדוֹל יוֹם קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ

[illegible]

יָמִים בָּאִים וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקּוֹצֵר ודֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה: וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת־יֵינָם וְעָשׂוּ גַנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיהֶם: וּנְטַעְתִּים עַל־אַדְמָתָם ולא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם.

בְּשׁוּב ה' אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחוֹלְמִים:
אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ

רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל
ה׳ לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל
ה׳ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוּבָה ה׳ אֶת שְׁבוּתֵנוּ
כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים
בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ
יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע
בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

חֲסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ,
כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ,
כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ
קָרֵב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה
פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה:

כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוּל, כָּל
דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח.

אחד
מי יודע. אחד אני יודע. אחד
הוא בורא שמים ומערת:

שנים
מי יודע. שנים אני יודע. שנים
אוחזין בטלית:

שלשה
מי יודע. שלשה אני יודע.
שלשה שאכלו על שלחן אחד:

ארבע
מי יודע. ארבע אני יודע. ארבע
כוסות שבמחזור:

חמישה
חמשה מי יודע. חמישה אני
יודע. חמשה מלכי מדין:

ששה
מי יודע. ששה אני יודע.
ששה בנים בכרס אחד:

שבעה
מי יודע. שבעה אני יודע
שבעה דברים בעולם:

שמונה
מי יודע. שמונה אני יודע.
שמונה שרצים אמורים בתורה

תשעה
מי יודע. תשעה אני יודע.
תשעה קבין יין קפריסין.

עשרה
מי יודע. עשרה אני יודע.
עשרה הרוגי מלכות. תשעה
קבין יין קפריסין. שמונה
שרצים אמורים בתורה. שבעה
דברים בעולם. ששה בנים
בכרס אחד. חמשה מלכי מדין.
ארבע כוסות שבמחזור. שלשה
שאכלו על שלחן אחד. שני
אוחזין בטלית. אחד הוא בורא
שמים ומערה:

מֶשֶׁק אַיֶּלֶת-הַשַּׁחַר
תש"י